

HASZDUFÖLD

1923. év október 6.

SZOMBAT

Debreczen, V. evf. (226.)

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
HELYBEN ÉS VIDÉKEN EGY ÓRA 4000 K.
EGYES SZÁM ÁRA 200 K.

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
FELELŐS SZERKESZTŐ:
KOLOSVÁRY-BORCSA MIHÁLY

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
DEBRECEN, PIAC-UTCA 59. SZÁM
TELEFON 3-48. SZÁM.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország felláadásában.*

Amen

Fegyelem és szervezethez

„A fascizmus vasfegyelmével menjünk előre, — mondotta Gömbös Gyula a keresztyén ellenzéki blokk tegnapi vacsoráján — mert kell, hogy egy egységes magyar fascizmus alakuljon ki abból a mozgalmából, amelyet mi kezdeményeztünk és azokból az eszmékből, amelyeket mi hirdettünk. Ezt ne rájja a magyar betegség, hanem üdítse az a fegyelem, amely összetartja mindazokat, akik lelkiileg is, gondolkodásban is összeforrottak.”

Gömbös Gyula már nem egyszer érezte meg és juttatta kifejezésre eddig is rövid politikai pályafutása alatt a nemzet lelki és fizikai szükségleteinek kívánalmait, de a magyar közömbösség, szertejáró szervezethez közepette talán sehasem találta meg ugy minden igaz magyar lelkében, vérében, izmaiban lüktető akaratainak, kinzó kívánságnak szavait, mint fascista fegyelmekre felhívó szövegében.

Mert amint az ellenséges gazdasági faj veszegetett ösztön adta s gyakorlat nevelte rejtőnemesen fegyelmezett szervezethez került pár évtized alatt a széthullottságban tunya, egyedekre tördelt voltában vak és türelmesen tehetetlen magyarság nyakába, úgy volt egyik legvégzetesebb mulasztása az ellenforradalomnak is, hogy nem katonai diktatura parancsszavával és nem kiméletlen társadalmi fegyelmezethez szervezkedett minden újabb vörös-radikális-liberális-gazdasági, egyszóval faji reakció ellen. A fegyelmezethez szemben irgalmat nem ismerő fascista szemlélet szervezkedés, sajnos, nem következett be, a nemzeti diktaturát pedig, amely egyedül lett volna helyes ellensúlyozója a proletárdiktatura baloldali kilengésének, elsikkasztotta a taktikázó politika. Öt év tanulságai, a szomszéd győzedelmes és letiport nemzetek példája ma újra napnál világosabban követelik azt, amit már eleitől fogva hirdettünk: csak a szervezethez, — hívják ha úgy tesszük magyar fascizmusnak, — vasfegyelmével vergődhetünk el a célig, egész Magyarország magyarra tételeiben.

És ebben a megváltó gondolatban, amelyet szép nekilendülések, méltó felbuzdulások után a félrendszerbe-lyok könnyelmű kérelemeszeretete épp úgy elaltatott, mint elsikkasztani, megölni, eltemetni próbálta a világszerető szervezett szabaddemokrácia, — friss energiával és megújult akaratokkal kell összefognia mindazoknak, akikben öt év kiabrárdító tanulságai meg nem ölhettek az élő hitet.

Olaszország, Spanyolország, Bul-

gária példája hív, a németek sorsa int, Törökország feltámadása parancsol újra ez utra. Félre hát a kicsinyes ellentétekkel, életet a békeidőkből örökölt restségbe!

És akkor még egyet Gömbös beszédéből nagyoknak és kicsinyeknek, vezéreknek és közkatonaoknak: „Ne csak beszéljünk, hanem cselekedjünk is!”

Németországot csak a nemzeti diktatura mentheti meg

**Stresemannak nem sikerül a kormányalakítás
Küszöbön a nacionalista abszolútizmus
Törökország köztársasággá alakul át**

A német kormányválságot hirszerint mindeztideig nem sikerült megoldani. Egyes források tudni vélik, hogy Stresemannak a kabinetalakítás egyáltalán nem sikerült. Ma már a német nemzeti pártnak, főként a bajorországi szervezkedésnek hatalmas voltára tekintettel

a szociáldemokratapárt politikáját nem lehet a kormányzás tengelyévé tenni,

míg viszont a nemzeti pártok között olyan áthidalhatatlan ür távong, hogy koalíciós kabinet létesítését minden oldalon kizártnak tartják. A kancellár előtt tehát csak két eshetőség áll, vagy a jobb-, vagy a baloldalhoz való csatlakozás, ez azonban ma még a jelenlegi erőviszonyok mellett jóformán

egy percig sem biztosíthatja a parlamentáris alapon való kormányzást.

Más verzió szerint Stresemannak éjfélig tartó tárgyalásai állítólag

az egyetlen utat a diktatórikus kormányzás formája

Kétségtelen, hogy rövid időn belül be is fog állani a diktatura, amelynek élére nyiltan jelölgetik Gallwitz tábornokot, a világháború egyik nagyíró német hadvezérét. A diktaturához természetesen pontosan és fegyelmezetten működő közigazgatás és főképp karhatalmi szervek szükségesek. Az viszont tagadhatatlan, hogy a német közigazgatás, rendőrség, valamint a védőrség szociálista érzelmei folytán csupán nemzeti diktaturával kezében képes kormányozni, ebből pedig az következik, hogy

az eljövendő diktatura csak nacionalista diktatura lehet.

Jól érzik ezt a franciák is, akik nagy pesszimizmussal nézik a német eseményeket. A francia felfogás szerint Németországban fokról-fokra tért hódít a sovinizmus és Párisban szinte előrelátják azt az időt, amikor

a német köztársaság csupán emleke lesz a múltnak.

A francia sajtó szerint Németország gyorsan tolódik jobb felé és a militarista vagy nacionalista abszolútizmus már küszöbön áll. A franciák elkerülhetetlennek tartják

sikerre vezettek és hirszerint a legközelebb időn belül várják az új kormány listáját, hogy nyilvánosságra kerüljön. Megállapítható, hogy amennyiben ezek a hírek igazak s a kancellárnak sikerült volna koalíciós alapon kormányt alakítani, úgy ez a kormány semmiféle parlamenti pártra egyedül nem támaszkodhatik, mert azok a hatalmas elvi különbségek, amelyek a jobb- és baloldal között fejnállanak,

napról-napra fokozottabb mértékben éleződnek ki,

ez pedig az e fajta kormányzás előbb utóbb bekövetkező csődjét jelenti. Maga Stresemann tudatában van ennek a ténynek és ezért kért különleges felhatalmazást a birodalmi gyűléstől, amit az, mint ismeretes, a szakszervezetek hatáskörének korlátozása miatt nem adott meg.

A német kormányválság tehát e pillanatban teljesen megoldhatatlannak látszik és

a német szocialistáknak a koalícióból való kiválasztását, minek következtében a német kormány elveszti azt az egyensúlyt, amely eddig balfelé nyomta a mérleget, viszont a párisi lapok tudói vélik, hogy

az új kormány egészen a jobboldali pártokra fog támaszkodni,

ami egyáltalán nem kívánatos a franciák szempontjából.

A két szemben álló tábor küzdelmei közepette

a német kommunisták is igyekeznek a maguk hatalmi pozícióját biztosítani

és a legújabb hírek szerint Németország legyörösebb államában, Szászországban olyan erővel mozdultak meg, hogy számolnak a szász kormányhoz való inváziószertű benyomulásokkal. Kétségtelen, hogy a szociáldemokrácia és a jobboldali nacionalisták végső leszámolásában

a kommunisták is lökéletesen szét fognak morzsolódn.

Törökországból híre érkezett, hogy az angorai nemzetgyűlés határozata szerint Törökország köztársasággá fog átalakulni.

A kormány még nem döntött a lakberek felemeléséről

A lakásberek felemeléséről egy idő óta a legkülönbözőbb hírek vannak forgalomban. Bizonyos oldalról azt híresztelik, hogy rövidesen megtörténik a lakásberek felemelése, sőt már tudni vélik a felemelés mértékét is, mely szerint a legutolsó lakbér tizszeresére emelnék fel a béreket.

Vass József népjóléti miniszter a lakberek emelésére nézve a következőket mondotta:

— Ebben a fontos kérdésben döntés még nem történt.

A lakásberek megállapításánál a kormány mindenesetre figyelemmel lesz azokra a szociális kérdésekre, amelyek a kislakásokra nézve fennforognak és a kereseti lehetőségeket figyelembe véve fogja ezeknek bérét megállapítani.

Eredményesen terjed a Radics-propaganda

Belgrád, október 4. Radics István, a horvát függetlenségi mozgalomnak legendás hírvé vezetője az angol fővárosban éli száműzetése napjait, amelyeket arra használ föl, hogy szakadatlanul harcol Belgrád és a centralista politika szerb képviselői ellen.

Megállapítható, hogy a horvát ügynek napról napra több híve és szószólója akad az angol publicisztikában s ma már alig akad nagy angol lap, amely ne foglalkozott volna hasábon keresztül a horvát kérdéssel. Ezek a cikkek

mindig a horvátok pártját fogják

és megállapítható, hogy a Radics munkáját ellensúlyozni szándékozó miniszterelnöki utazás semmi eredményt sem hozott Belgrádnak.

Radics István híveit leveleiben tudósítja működésének eredményéről s eltávozásra óta kilencedik levele jutott nyilvánosságra.

Ezeknek egyikében közölte Radics pártjával, hogy ma már angol politikai körökben is Jugoszlávia föderalista berendezése mellett kardoskodnak s e gondolat legélesebb ellenzője, Scotus Viator is arra a belátásra jutott, hogy a mostani

jugoszláv kormányzati rendszer nem tartható fenn.

Radicsnak Londonba érkezése jelentékenyen elősegítette a horvát ügy megoldását. Minden partban

egyre nő a horvát lörekvések barátainak száma.

Az a meggyőződés alakult ki az angol vezető partoknál, hogy egész Nyugateurópának támogatnia kell a horvátokat, mert a szerb centralizmus győzelme nagyobb csapást jelentene az európai kultúrára, mint egy esetleges török invázió.

Előzetes letartóztatásba helyezték a vesztegető milliomos zsidókat

A gyanúsítottak a vizsgálóbíró előtt folyik a mentési akció az érdekükben

Általános feltűnést keltett a *Hajdúföld* tegnapi leleplező cikke, amelyben részletesen beszámolt három többszörös milliomos zsidó hetven milliós adócsalásáról és ötmillió vesztegetéséről. A zsidó milliomosok és pénzügyi tisztviselők vakmerően galád terve meghiusult egy derék, becsületes fiatal pénzügyi fogalmazó lelkiismeretes önértékén, akinek segítségével sikerült a megvesztegetőket leleplezni s ellenük a büntető eljárást megindítani.

Az adócsalók és vesztegetők, dr. *Szöke (Silberstein)* Aladár, *Nagy (Grósz)* Sándor ügyvédjelölt, *Nagy (Grósz)* Albert törvényhatósági bizottsági tag, sertéshizláló, mindannyian az *Állatkereskedelmi Részvénytársaság* illusztris beltaggjai (iroda Arany Bika-épület), továbbá *Eisler Jenő* zsidó pénzügyi tisztviselő és örsi *Tóth Gáspár* az éjjelt az ügyészség-fogházában töltötték.

Preineszberger Jenő táblabíró, a vizsgálóbírószék vezetője pénteken délelőtt és délután hallgatta ki a gyanúsítottakat, akik újra kertetni igyekeztek, mindenáron kibuvót keresnek s ezért önértékkel hajtogatják: — Mi vesztegettünk? Ugyan hogy tetszik ilyet gondolni?

Megindult a mentési akció az ügyvédek részéről is, a védőügyvédek egész délelőtt és délután a vizsgálóbírószék előtt tanyáztak a gyanúsítottak siró-rívó hozzátartozóival együtt.

— Milyen skandalum, milyen szégyen — hajtogatja az egyik állhatatosan.

Preineszberger Jenő mind az öt gyanúsított előtt kihirdette

az előzetes letartóztatást elrendelő végzést.

A védőügyvédek ez ellen felfolyamodást jelentettek be a kir. törvényszék vádtanácsához s nagyszegű óvadékot ajánlottak fel védenekik szabadlábrahelyezése esetén.

Kihallgatta a vizsgálóbíró dr. *Buttkay Kálmán* pénzügyi fogalmazót, akin az egész vesztegetés meghiusult. *Buttkay*

rendkívül terhelő vallomást tett a gyanúsítottakra.

Az adócsalók ötmilliót ígértek, illetőleg akartak átnyújtani neki mikor a detektív leleplezte őket. A közvetítő a vesztegetésnél *Eisler Jenő* volt, aki állítólag

egymilliót kapott, míg örsi *Tóth* 800 ezer koronát.

A törvényszék vádtanácsa ma fog foglalkozni a felfolyamodásokkal.

A pénzügyigazgatásnál — mint a *Hajdúföld* értesül — ebből az ügyből kifolyólag

váratlan rovacsolást tartottak az állampénztárnál,

ahol azonban semminemű hiányt, vagy szabálytalanságot nem fedeztek fel.

Az ügyben külföldben tovább folyik a nyomozás.

A Hortobágyon éhen pusztultak az állatok

192 szarvasmarha és 69 ló hullott el - A gazdasági felügyelő jelentése

Debrecen város közigazgatási bizottságának pénteken délután 4 órai kezdettel tartott ülésén terjesztette elő *Surgóth Jenő* Debrecen város és Hajdúmező gazdasági főfelügyelője a város mezőgazdasági helyzetéről szóló jelentését.

A jelentés majdnem minden részében igen szomorú adatokat tartalmaz a szeptember hónapi gazdasági állapotokról, aminek, mint ismeretes, legnagyobb részt az óriási szárazság az oka.

A jelentés a következő: A talaj-előkészítő munkálatok — a kellő csapadék hiányában — általában nem voltak elvégezhetőek. De azért igen sok helyen szántottak és vetettek már, sőt ezek a munkák itt-ott már be is fejeződtek. A bevetett területeken

a velés szépen és egyenletesen kikelt.

A kukoricát nagyrészt már le-törték. A kukoricával bevetett terület 21.143 katasztrális hold, a termés eredmény holdankint hét méter-mázsa, összesen 1,048,001 méter mázsa volt.

A burgonya dsása teljes mértékben megindult. A gumók sok helyen aprók. A legtöbb helyen

gyöngye és silány termést adott.

A cukor és takarmányrépa fejlődését a szárazság visszatartotta. Gyöngye terméshozamra van kilátás. A kerti vetemények betakarítása folyamatban van. Itt is gyöngye és közepes a terméseredmény. A legelők teljesen kiégtek.

A hosszantartó szárazság folytán a szőlők terméskilátása több helyen megcsökkent. A szüretelés kezdetét

vette. A borkereslet lanyha és jelenleg jóformán csak a helyi fogyasztásra szorul.

A gazdasági felügyelőség a városi gazdasági egyesület útján két vagon nemesített vetőmagot osztott szét a gazdáknak.

A múlt havi közigazgatási bizottság ülésén nyert utasításnak megfelelően jelenti, hogy a Hortobágyon április 14-től szeptember 14-ig

elhullott összesen 192 db szarvasmarha és 69 drb ló,

melylekből a hiányos táplálkozás folytán 81 darab szarvasmarha és 29 drb vegyes koru és nemű, de jórészt fiatal csikó pusztult el.

Továbbá

elhullott a város törzsgulyájának egy 7 éves és egy 6 éves tenyészbikája.

A bekért jelentésekből az tűnik ki, hogy mindkét tenyészbika a hiányos táplálkozás következtében pusztult el.

A jelentés kapcsán felszólalt *Balogh István* bizottsági tag. Megbotránkozással értesült, hogy élelem hiány miatt a városnak két igen szép tenyészbikája hullott el. Véleménye szerint a megfelelő és

teljes takarmányozási módszerrel ezt meglehetősen volna akadályozni.

Kifogásolta és helytelenítette a mostani beváltási rendszert is s kérte a közigazgatási bizottságot, hogy ezen változtasson s egyben az erre illetékeseket vonja felelősségre.

Balogh István felszólalása után a közigazgatási bizottság tudomásul vette a gazdasági főfelügyelő jelentését.

Tizmillió drótlopás az egyetemi építkezésnél

Minden orgazda zsidó - Az al-mérnök helyettes

Nagyarányu lopás tettesét fogta el a múlt nap a debreceni államrendőrség. Az egyetemi építkezésnél az utóbbi hónapokban hosszabb időn keresztül vakmerő tolvaj garázdálkodott,

körülbelül tizmillió korona értékű arat lopott el

és értékesített az orgazdáknál.

A múlt nap *Orsovsky János* vállalkozó jelentést tett a rendőrségen, hogy ismeretlen tettes az építkezés raktárát feltörte s onnan igen sok vezetékdrótot, vörösrézdrótot, villanykapcsolót, körtét, konnektort vitt el tizmillió korona értékben. A rendőrség részéről *Szakács Géza* detektív folytatta le a nyomozást és sikerült is elfogni a tettest *Martinovics Lajos* 27 éves, tápió-

bicskel szüleiősi fiatalember, villanyszerelő személyében.

Martinovics a lopott holmik nagy részét egy *Kleia* nevű zsidó rőfös-kereskedőnél és *Weisberg Hugó* Szepeességi utca 29. sz. alatti lakos zsidónál értékesítelte. *Martinovics*, bár meglehetősen kopott külsejű fiatalember s tipikus budapesti jász benyomását kelti, avval a mesével adta el a lopott holmit,

hogy ő mérnök helyettes.

És a legmulatságosabb az, hogy az orgazda zsidók, akik potom áron vették össze a lopott holmit, azt állítják védekezésükben, hogy ők el is hitték, miszerint *Martinovics* tényleg mérnök helyettes. A lopott holmik nagyrésze megkerült. *Martinovicsot* őrizetbe vették.

Baktériumok a vízvezetéki vízben

A tisztí főorvos jelentése a város egészségügyi állapota - Csökkent a halálozások száma

Debrecen város szeptember hónap közegészségügyi viszonyairól dr. *Tüdös Kálmán* tisztí főorvos a közigazgatási bizottság péntek délutáni ülésén számolt be.

A jelentés szerint a város közegészségügyi állapota szeptember hónapban általánosságban javuló tendenciát mutat az augusztusi viszonyokhoz képest.

A halálesetek száma csökkent s a természetes szaporulat 83-ra emelkedett.

A fertőző betegségek közül leginkább a hasi hagymáz és a vérhas esetei fordultak elő, de ezek sem voltak súlyosak.

A többi betegségek közül ronsoló toroklob 11, vérheny 8, kanyaró 17, számarhurut 1, hasi hagymáz 32, gyermekági láz 2, vérhas 20, járványos fültőmirigylob 3, kiütéses hagymáz 1 esetben fordult elő.

Közülük halálos kimenetelű volt 5 hasi hagymáz, 3 vérhas, 1 kanyaró, 1 számarhurut és 1 ronsoló toroklob. A köztisztaság a város utcáin és terein egyáltalában nem kielégítő.

A védhímlőtások az ujonnan bejelentett pótlásokkal együtt befejeződtek. Az itt meghonosított új rendszer jól bevált, mert 2420 beoltandó gyermek közül 2272-öt tényleg be is oltottak. Az oltatlanul maradtak közül is több mint 90-et elköltözés és halálozás miatt nem oltottak be. Hogy a védőtások körül ilyen szép eredmények mutathatók fel, annak az az oka, hogy az oltóbizottságok évenként többször kiszállnak a külsőségekre s a tisztí orvosok is többször tartanak vizsgálatokat a tanyai iskolákban.

A városi vízvezetékre vonatkozólag a jelentésben ismét a már végkép megszokott sztereotip módon nyilatkozott a tisztí főorvos. Nincs víz s ha van, akkor sem elég s amenyí van is, az is piszkos.

A vízben lévő baktériumok száma köbméterenkint 35 re emelkedett.

A statisztikai kimutatások szerint szeptemberben a születések száma 250 volt, a halálozásoké 167, szaporulat 83, azaz 9-67 százalékos.

A törvénytelen szülöttek száma 13, a halvaszülötteké 46.

A haláltokozó betegségek: heveny fertőzés 11, gümőkór 24, rák 7,

különböző görcsök 18 esetben fordultak elő.

A jelentéshez *Jóna István* bizottsági tag szolt hozzá. Helyesli a tanyai oltásokat, de felveti azt a kérdést, hogy nem volna-e lehetséges most az iskolai év kezdetén azokat megismételni. Véleménye szerint nagyon üdvös volna, ha a tisztí orvosok

sűrűbben látogatnák a tanyai iskolákat.

Tüdös főorvos a felszólalásra válaszul kijelenti, hogy a tanyák látogatása egyelőre a nehéz közlekedési viszonyok miatt többé-kevésbé kivihetetlen, azonban reméli, hogy a közeljövőben a törvényhatóság lehetővé teszi a külterki tisztí orvosoknak feltétlenül szükséges fogatok tartását.

Balogh István az iránt érdeklődött, hogy nem volna-e lehetséges, hogy a városi lakosság, ha már nappal nincs elég víz,

éjjel is kapjon valamennyi vizet

a vízvezetékéből, mert így egész éjszaka víz nélkül lenni, nemcsak egészségügyi szempontokból káros, de a tűzbiztonságot tekintve veszedelmes is.

A bizottsági tagot megnyugtatták, hogy egyelőre ez lehetetlen.

A jelentést a bizottság egyhangúlag elfogadta.

Majd *Toutenoui József* törvényhatósági állatorvos terjesztette elő jelentését a bizottságnak.

E szerint az állategészségügyi viszonyok szeptember havában kedvezőek voltak. Az ötödik és hatodik körzetben a lépfene fellépett, viszont a harmadik és nyolcadikban megszünt.

Az állatvásárokon a felhajtás az elmúlt hónapban általában gyenge volt, áremelkedés nem igen volt tapasztalható, sőt a sertés ára 300 koronával esett.

A jelentést a bizottság tudomásul vette.

— Megkezdődik a tanítás a kereskedő tanonciskolában. A kereskedő tanonciskolában a tanítás 8-án, hétfőn megkezdődik. Azokat a főnököket, akik a tanoncaikat még nem iratták be, arra kéri az igazgatóság, hogy ezt sürgősen tegyék meg. Az évi tandíj es beirattási díj 51000 K. Ezt az összeget a beiráskor egyszerre kell befizetni. A már beirt tanulókat után is ez az összeg fizetendő és ezért a különbözethek 15-ikéig való befizetését kéri az igazgatóság

HIREK

1923 október 6. (Szombat)

Prot.: Brunó. Kath.: Brunó.

Időjárás: Hazánkban majdnem mindegyik volt eső. — Nagyobb mennyiségben azonban csak a nyugati részekben esett, ahol egyes helyeken a 10—20 mm-t is meghaladta. Kaposváron felhőszakadás volt (49 mm.) jégesóval és megismétlődő viharral.
Időjárás: Változékony hűvös idő várható kevesebb esővel.

Közművelődési könyvtár: 10—12-ig.
Csokonai-színház: Este fél 8 órakor: II. Rákóczi Ferenc fogsága.
Apolló: Taó-Tai.
Vigszínház: Velencei carnevél.
Urania: A kis rongyos.
Az egyetemi ifjúság október 6-i emlékünnepe a vármegyeházán 10 órakor.
Gyógyszertárak közül éjjeli szolgálatot tartanak: Kossuth, Nap, Isteni gondviselés, Csillag, Sas, Mátvás király.

Október hatodikán

Aradra száll az emlékezés. A gerinctelenség, az öncélúság korszakában az oltár szuronyok árnyékából példát látni dobbennek fel a hanyatló nemzedék szemébe Arad bitófái, amelyeken a mindenre elszánt akarat, a szent önfeláldozás szenvedett mártírhalált. Az ingyerezésvényes utilitarizmus korának rothadt gerincét puhányai közé az aradi sánc árkáiból idegenül tántorognak fel azoknak a tizenhármaknak sápadt-véres árnyai, akik a bitófa alatt és puskasó előtt is hűek tudtak maradni ahhoz az elvhez, amelynek a halál éjszakán eljegyezték magukat. S 1923 októberének gyászünnepét még feketébbé, még gyászosabbá teszi, hogy a nemzet nem tud magára ismereni mártírjaiban, nem tudja felismerni az októberi gyásznap tanulságát: azt, hogy a nemzet élete nem a mindenki előtt való megalázkodás hajlongásából, hanem a bitó alá is emelt fejjel lépő sziklaszilárd hitből, a mártírhalált halni tudók hitéből fakad.

Az egyetemi ifjúság október 6-i ünnepélye. A debreceni bajtársi egyesületek Attila helyi szervezete ma, szombaton délelőtt 10 órakor a vármegyeház dísztermében október 6-ika emlékére ünnepélyt rendez a következő műsorral: Énekel a Csaba dalárda, emlékbeszédet tart Szabó Sándor szigorló orvos, szaval Pápay József Werbőczy és Boda Sándor Csaba levente, énekel Timár Ilia, végül Varga Gyula, Friedrich Béla, Kardoss Lajos, Galánffy György quartettet játszik. Az emlékünnepekre belépti díj nincs.

A rendőrség a múlt hóban. A közigazgatási bizottság pénteken délutáni ülésén Sáy Lajos rendőrfőtanácsos az államrendőrség debreceni kapitányságának szeptember havi működéséről a következő jelentést nyújtotta be: Szeptemberben az államrendőrség 1461 ügyet tárgyalt le, közülük 950 idegen illetőségűeké volt s csak 511 volt helybeli, lopási eset 265 fordult elő, öngyilkosság 7, melyekből 3 halálos volt. A rendőrbírósághoz 619 feljelentés érkezett, melyek közül 558 kihágás volt.

Butorozott szobát keres lehet azonnalra nőien, fiatal uriember. Telefon 3—48.

A közegészségügyi bizottság ülése. Debrecen város közegészségügyi bizottsága pénteken délelőtt 12 órai kezdettel ülést tartott a város-háza kistanácsstermében. A bizottság ülésén Tüdös Kálmán tisztifőorvos részletesen ismertette a népjóléti miniszternek a betegség és baleset kötelező biztosításáról szóló törvénytervezetét. A törvényjavaslat mélyen belenyúl a kerületi munkásbiztosító intézmények autonómiájába, s az adminisztrációt végtelenül költségessé teszi. — A bizottság Tüdös indítványára elhatározta, hogy a debreceni fiókorvosszövetség nevében — a központtal egyetértésben — javaslatot nyújt be a közgyűlésnek, melyben kéri, hogy feliratilag kérelmezze a nemzetgyűléstől a törvényjavaslat elutasítását, vagy legalább is módosítását. Majd dr. Tamássy Géza kerületi tisztiorvos terjesztette elő indítványát, melyben a külsőségeknek közegészségügyi szempontokból is igen káros lakásviszonyainak megoldása céljából kérte a ház-hely kiosztások megkezdését, valamint az építési szabályrendelet módosítását. A javaslatra vonatkozólag a bizottság úgy döntött, hogy azt átteszi a tanácshoz azzal, hogy vegye azt tekintetbe a készülő szabályrendeletnél s egyben tegye meg a szükséges lépéseket a külsőségi telepek mielőbbi rendezésére.

Debrecenben több mint egy milliárd korona adót fizettek szeptemberben. A közigazgatási bizottság pénteken délutáni ülésén Lánosz Gyula pénzügyigazgató jelentése szerint Debrecen városában szeptember hó folyamán 1.890.706,773 korona adó folyt be. Ez az összeg a különböző adónemek szerint a következőképpen oszlott meg: Egyenes adóból 97.703,488 K, illetékekből 79.955,832 K, fényüzési adóból 33.869,711 K, forgalmi adóból bányákban 342.650,230 K, forgalmi adóból közpénzben 79.982,953 K, állatforgalmi adóból 127.047,281 K, bányajuttatásból 35.071,585 K, díjbevételekből 66000000 K, dohányjuttatásból 175.983,172 K, határvámjuttatásból 70.299,483 K, buzafeldadóból 207.930,765 K, fagyasztási és italadóból 64.212,273 K folyt be.

A Csokonai kör elnöksége felkéri a kör tagjait, hogy a hortobágyi Petőfi-tábla leleplezésén, okt. 7-én minél nagyobb számban jelenjenek meg. Indulás a reggeli vónattal.

Koszorúmegváltás. Somossy L. nagykereskedő koszorúmegváltás címen a fiukereskedelmi iskola Munkácskerkészcsoportjának 10.700 K-t adományozott.

Smirer Ármir smiről. Igen veszedelmes embert tett ártalmatlanná a múlt nap a debreceni rendőrség. Dr. Balla Gerő műasztalos jelentést tett a rendőrségnek, hogy Smirer Ármir Nemzetőr-utcai zsidó lakosnak nagyobb mennyiségű hajcsattot, keféket adott át avval, hogy azokat értékesítse, adogassa el. Smirer az árak nagyrészét eladogatta, azonban az árával nem számolt el. Körülbelül 100 ezer koronát s több keféket és hajcsattot sikerült el. Smirert előállították a rendőrségnek. Megindult ellene a büntetőeljárás.

Bármiféle eladó ingóságait azonnal állíttassa ki a „Remény” bizományi (vagyonmentő) vásár állandó díjtalan kiállításán. Piac u. 85.

Pedikürözés, tyukszomvágas és manikürözés, hölgyeknek külön szalon. Hungária-palota, Forgácsnál. Szíves párfogatást kér Sívágó.

SZÍNHÁZ

Műsor:
Szombat: II. Rákóczi Ferenc fogsága.
Színházak és mozgószínházak közleményei
Szombaton bérletüznetben díszelőadás keretében ünnepi meg a színház a vértanúk emlékünnepe. Színe körül Szigligeti II. Rákóczi Ferenc című drámai jelenetekben gazdag drámája. A főszerepek Lukács, Vörtes, Csolnaky, László, Rólkó kezében vannak.
Apolló-mozgó
Taó-Tai japán történet. Kisérő: Fix-Fox burleszk.
Urania-mozgó
„A kis rongyos” Jacko Ciaval. Chaplin piacér.
Vigszínház-mozgó
Velencei carnevél látványos bohém történet. Lelkek éjszakája.
Meteor-mozgó
Vasárnap Parisette Bimbulával a főszerepben. Csütörtökön Dr. Mabuse világszáger.

Szabolcs válogatott csapata. Szabolcs a következő csapatot küldi vasárnap Hajdu válogatott csapata ellen Debrecenbe: Szokol NyTVE — Miskolczy NyTVE, Damu NyKISE — Palitz NyKISE, Weisz NyTVE, Neumanu Kisvárdai SE — Feldmann Kisvárdai SE, Deák NyTVE, Guttman NyTVE, Reichmanu NyTVE, Neményi NyTVE. A csapatban 7 NyTVE, két Kisvárdai SE és két NyKISE-beli játékos szerepel. Tartalékok: Rupa NyKISE és Matyasovszky I. NyKISE. Szabolcs válogatott csapatának összeállítása meg lehetőségen jól sikerült, csak a fedezetsor gyenge.

Vasárnap délelőtti tréning. A DTE labdarugó szakosztálya október 7-én, vasárnap délelőtt fél 10 órakor a nagyerdői pályán nagy két kapus tréninget tart, amelyen az I., II. és ifjúsági csapatok összes játékosai teljes számban megjelenni szíveskedjenek.

Ifjúsági mérkőzés. A Vargakeri Sport Club következő játékosai: Lóky — Bátor, Gálffy — Takács, Molnár, Király — Borsos, Szabó, Tárnok, Harangi, Luczay vasárnap 9 órakor a DKASE pályán jelenjenek meg.

Az ifjúsági válogatott. Pénteken állította össze Nagy Daniel kerületi pénztáros, ifjúsági kerületi kapitány Debrecen ifjúsági válogatott csapatát, amely vasárnap Nyiregyháza az ottani ifjúsági válogatottal játszik. A csapat a következő: Borsi DVSC — Kerecsi DKASE, Weisz Soma DTE — Borsi DEAC Fehér DMTK, Horváth László DVSC — Fränkel DTE, Szabó DMTK, Herskovits DKASE, Tanka DMTK, Kohn DKASE. Tartalékok: Csonka DMTK, Tóth DVSC. A csapat vasárnap délelőtt 12 órakor indul át Nyiregyháza. A csapatot Székely Simon igazgató és Gyökerecs Ferenc kísérik át. A csapat a DTE kék-sárga dresszében játszik. Nadrágot, cipőt, harisnyát hozzanak magukkal a játékosok. Az ifjúsági játékosok az ut megbeszélése végett ma, szombaton este fél 8 órakor jelenjenek meg a Royalbani hivatalos helyiségben.

Fried I. Hajdu válogatott balfedezete. A vasárnapi Hajdu—Szabolcs válogatott mérkőzésen Hajdu csapatában a DKASE kitűnő fedezetjátékos, Fried I. játszik balfedezetet Kriszter DTE helyett, így a fedezetsor Moskovits, Fehér, Fried I. felállításban szerepel. Kriszter ugyanis éppen egy, mint Moskovits jobb fedezetet játszik s nem balfedezetet, így Fried I. beállítását vált szükségessé.

Kalmár Debrecenben. Kalmár János gazdasz, a DEAC kivételes képességű, kitűnő csatározója Debrecenbe érkezett. A szimpatikus játékos újra szerepelni fog az egyetemi csapatban, amely vele nagy erősséget nyert.

A DEAC labdarugó szakosztálya ma, szombaton este 6 órakor az Egyetemi körben intézőbizottsági ülést tart, Utána fél 7 órakor játékosértekezlet. 7 órakor szűnidei bizottsági választmányi ülés.

A DMTK új intézője. A DMTK intézőhelyettese Csink Gyula, a DMTK agilis, lelkes tagja lett, aki eddig is sokat dolgozott a DMTK érdekében.

Erősödik a DMTK. A DMTK újra két kitűnő játékosal erősödött meg, Baczenkó közepfedezettel és Györy hávédővel, mindketten a fővárosi II. osztály V. kerület válogatott játékosai. Az új játékosok már szerepelnek Kisvárdán a DMTK színeiben.

Feljelentés egy bíró ellen. A DMTK labdarugó szakosztálya pénteken este viharos, szenvedélyes lefolyású gyűlést tartott, amelyen a vasárnapi DEAC—DMTK mérkőzés részleteit tárgyalták. A szakosztály végül úgy határozott, hogy feljelentést tesz a mérkőzést vezető bíró ellen a bíráskodása alatt elkövetett tévedései miatt.

ÉRTESETÉS. Van szerencsénk a m. t. vásárló közönséget tudatni, hogy **PORTALÉNKAT** a mai kor igényeinek megfelelően újjáépítettük és **dus választéku raktárunk újdonságait**

Női és férfi | Kabát | Selymek | Francia | Vászon és ruhaszövetek | kelmék | flanelek | mosóárakban

kirakatainkban, nb. vevőink és a nagyközönségnek közszemlére ismét kiállítottuk

BOSZNAY J. ÉS TÁRSA

KOSSUTH-UTCA 5.

Szabott olcsó árak! Figyelmes kiszolgálás! Kérjük kirakatainkat állandóan figyelemmel kísérni!

Bőr kabátok, raglánok, öltönyök óriási nagy- választékban a legolcsóbb árakon

Hajdusági férfi és fiuruha áruházban Piac-u. 67. Frohner-szálloda épület.

KÖZGAZDASÁG

Nagy lanyhaság a tőzsdén

A német helyzet továbbra is változatlan. A berlini devizapiacra azonban az árfolyamemelkedések a mai napon elcsendesedtek és a külföldi fizetési eszközök árfolyamaiban a legutóbbi napok árfolyamemelkedéseire képest csak

mérsékelt emelkedések voltak.

Ennek ellenére az értéktőzsdén ma ismét folytatódott az értékpapírok árfolyamának átértékelése. Különösen a nehéz papiroknál az emelkedés a 100%-ot is meghaladta.

A budapesti értéktőzsdén a hangulat tartózkodó volt és az irányzat továbbra is lanyha maradt, ami

az eddigieknél is alacsonyabb árfolyamokban jutott kifejezésre.

A terménytőzsde ezzel szemben kissé megelégnült és különösen a buza iránt jelentkezett vételkedv, tekintettel arra, hogy a lisztüzlet az utóbbi napokban javult.

TŐZSDÉ

Magyar korona: 3.

Zürichi zárlat

Berlin 000000-9, Hollandia 220¹/₂, Newyork 560¹/₂, London 2547, Páris 3270, Milano 2490, Prága 1665, Budapest 3, Belgrád 347¹/₂, Bukarest 257¹/₂, Varsó 10, Bécs 78¹/₂, Szófia 550.

Értéktőzsde

A mai tőzsdén a rendezési napra való tekintettel a napok óta tartó lanyha irányzat tovább folytatódott. A prolongáció kezdetben simán ment, később azonban, amikor a prolongációs díj 6-8 százalékra emelkedett, némi nehézségek mutatkoztak. Zárlat felé az irányzat lanyha, a hangulat vontatott, a forgalom azonban meglehetősen élénk, a kasszapiénz 2 és fél százalékra esett vissza.

Devizaközp. hiv. árf.

Dollár 19550-20650, Francia frank 1150-1215, svájci frank 3460-3680, cseh kor. 583-627, lei 94-107, lira 880-935, dinár 224-238, 100 német márka 00'10-00'20 f. osztrák korona 27'40-29'60 fill.

TŐZSDENAPTÁR

Tőzsde-napok	Benyújtási nap	Rendezés	Fizetési nap
Szept. 24. hétfő	Szept. 29. szombat	Okt. 8. hétfő	Okt. 11. csütörtök
Szept. 28. péntek			
Okt. 1. hétfő	Okt. 6. szombat	Okt. 15. hétfő	Okt. 18. csütörtök
Okt. 5. péntek			
Okt. 8. hétfő	Okt. 13. szombat	Okt. 22. hétfő	Okt. 25. csütörtök
Okt. 12. péntek			
Okt. 15. hétfő	Okt. 20. szombat	Okt. 29. hétfő	Okt. 31. csütörtök
Okt. 17. szerda			
Okt. 19. péntek			

Terménytőzsde zárlat

A mai terménytőzsdén a buza kissé szűkebb volt, egyebek változatlanok. A buza ára az utolsó napokhoz képest 1000 koronával drágult.

Hivatalos árak: 76 kilós tiszavidéki buza 96500-97, egyéb 95500-96000, 79 kilós tiszavidéki 97500-98000, egyéb 97-97500, takarm. árpa 63000-66000, sörárpa 70-74000, rozs 65000-66000, köles 75-80000, zab 67000-68000, tengeri 67500-69000, röpce 165-175000, korpá 40000-41000.

Ferencvárosi sertésvásár

Szabadvásári maradvány 195, érkezett 265, eladott 130. Árak: zsirsa-tés fiatal könnyű 7000-6000, nehéz 7500-8000. Zártvásáron nincsen üzlet.

Rongyot

mosottat, bármily mennyiségben vesz lapunk nyomdája, Piac-utca 59. sz.

MEGHIVÓ.

A Közgazdasági Bank és Váltóüzlet R.-T.

Debrecen

1923 október 16-án délután 4 órakor az intézet hivatalos helyiségében

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a tisztelt részvényeseket ezennel meghívja.

TÁRGYAK:

1. Az igazgatóság javaslata az alaptőke felemelése iránt.
2. Javaslata az alapszabályok megváltoztatása tárgyában.

Debrecen, 1923 október 5.

A Közgazdasági Bank és Váltóüzlet R.-T. Igazgatósága.

Figyelemztetés: A közgyűlésen olyan részvényesek bírnak szavazati joggal, akik részvényüket le nem járt szelvényekkel együtt a társaság, vagy a Debreceni Első Takarékpénztár pénztáránál, a közgyűlést három nappal megelőzőleg letétbe helyezték. A letett részvényekről igazoló-jegyek állítanak ki: a közgyűléseken csakis ezen igazoló-jegyek alapján gyakorolható szavazati jog. (Alapszabályok 13. § a.)

Értéktőzsdei árfolyamok (ezresekben)

Bankok:	Hungária	125	Kistarcsai	125	Fiumei	—	Pannónia	21	
Angol	112	Királymalom	60	Kühne	62	Temesi sz.	90	Török	46
Bosny. agrár	50	Viktória	365	Győrffy	95	Fellen	950	Turul	—
Földhitel	350	Tranzsdan.	80	Kaszab	85	Flóra	160	Unio színház	20
Jászai	190	Bányák és téglagy		Kissling	35	Fővárosi sör	31,5	Vasm. vill.	50
Hermes	50	Banxít	—	Láng	235	Goldberger	86	Villányi	36
Agrár	—	Bauxittröszt	350	Lipták	34	Gschwindt	275	Wander	30
HSzlavon.	41	Beocsini	1020	Gép és vasut	70	Halkeresk.	28,5	Zagyvapálfal	42
Lloyd Bank	31,5	Borsodi	260	Magyar acél	220	Hung. mütr.	200	—	—
Cseh	40	Lőrinczi	180	Mérleg	30	Juta	215	—	—
Magyar hitel	665	Cement	240	Belga fém	180	Kábel	—	—	—
Ingatlan	210	Északmagy.	—	Motorgyár	87	Karton	146	—	—
Forgalmi	45	Százv. ar.	380	Olom	25	Keglevich	19	—	—
Jela.	62	Kohó	825	Chandvir	140	Királyautó	12,75	—	—
Ker. hitel	25	Á. Kősz.	2545	Rex	14,5	Királysör	—	—	—
Leszámitoló	94	István	50	Rima	150	Klein és Fia	13,5	—	—
Német	25	Kőb. téglá	—	Roessemann	60	Keleti	45	—	—
Olasz	40,5	Drasche	500	Schlich	90	Klotild	105	—	—
Közp. Jela.	11,5	Magnesit	2500	Schuller	70	Krausz	65	—	—
Városi	24	M. aszfalt	75	Tendlorf	100	Polg. Sör	500	—	—
Merkur	21,25	Á. Kősz.	2545	Vegyipar	90	Ligetszanat	24,5	—	—
Nemz. bank	45	Kerámiai	150	Vagonyár	40	Cukoripar	3250	—	—
Jsztr. Hitel	142	Nagybát.	210	Wörner	22	Lámpa	2,0	—	—
Keresk.	1050	Salgó	590	Ujlaki	210	Auer	330	—	—
Hungária	—	Ujlaki	210	Unio	55	Kender	105	—	—
		Urikányi	1150	Vegyesek		Östermelő	229	—	—
				Alt. Gázizzó	37	Pamut	225	—	—
				Alt. Légzs.	710	Gummi	175	—	—
				Bárdi	32	Szalámi	26	—	—
				Baróti	18	Vasut forg.	190	—	—
				Boni	94	Marosi petr.	120	—	—
				Brassói	410	Mezőgazd.	136,5	—	—
				Chinoi	45	Mezőhegy.	320	—	—
				Danica	105	Interrexim	50	—	—
				Diana	11	Oceán	33	—	—
				Dorogi	27	Olajipar	69	—	—
				Dé cukor	470	Pilóbus	52	—	—
				Dunántuli	64	Püspöki	25	—	—
				Cinzer	13	Schwartzter	30	—	—
				Egisz	40	Star	40	—	—
				Izzó	450	Szikra	130	—	—
				Textil	165	Szegedi	500	—	—
				Horvát	750	Lukács	18	—	—
				Gyapjamosó	130	Szolnoki	12	—	—
				Papiripar	48	Royal	—	—	—
				Részv.-sör	205	Stummer	1350	—	—
				Szövkötő	66	Telefon	150	—	—
				Spodium	330	Temesi sör	100	—	—
						Tokaji	—	—	—

Nem hivatalos jegyzések: Fabank 6-7, Magy. amerikai 12¹/₂-13, Óbudaijaki 8-9, Brédi vagon 70-80, Foresta 30-35, Just izzó 16-20, Uj amerikai 10-10¹/₂, Herendi 12-13, Dóri konz. 10-11, Demecseri 18-20, Hangyaipar 38-40, Székely és Gerő 35-38, Kéve 3-32, Mezőgazd. H. 18-19, Sajókondói 20-24, Corvin gép 10-11, Ujságüzem 18-20, Karancsb. 13¹/₂-14, Unio takar. 5-5¹/₂, Term. bank 6-8, Móri szén 65-70, Hung. kalap 15-16.

Elővételi jogok: Központi jelz. 12, Pesti Hazai 120-140, Hazai Bank 65-68, Malomsoky 14-17, Backmalom 40-60, Hungária malom 150-175, Schick 75-90, Diana 4-48.

Smoll-paszta

valódi, minden színben, mindig a legelősebben szereshető be

STERN festéküzletében Piac-utca 10. szám, a Bikával szemben.

Butorozott szobát

keres lehetőleg azonnalra nőtlen, fiatal uriember.

Telefon 3-48. Hajdúföld kiadóhivatala

Bizalmi állásra

havi 1/2 millió kezdőfizetéssel, feltétlen megbízható

intelligens urat keresünk.

Megkivánt életkor 24-34 év. Matura megkivántatik, volt tiszték előnyben részesülnek. Felvilágosításokat Rákóczi-utca-4. szám., 1. emelet jobbra, szombat délután 4 és 6 óra között.

Apró hirdetések

Apró hirdetések díja hétköznap 10 szög 400 kor., minden további szó 40 korona. Vasárnap és ünnepnapokon 10 szög 600 K. minden további szó 60 K. Vastagabb betűből szedett szavak kétszeresen számítanak.

Farkaskutya találtatott a színházi átjárónál. Jogos tulajdonosa átveheti Hadházy-ut 16. szám. Fairoda.

Egy szoba-konyhás lakást keres fiatal házaspár öszre, butorozva vagy butorozatlanul, Cim a kiadóban.

Butorozott szobát keres lehetőleg azonnalra nőtlen, fiatal uriember. — Telefon 3-48. Hajdúföld kiadóhivatala.

Fényképezőgép használt 9x12 kitűnő lencsével eladó. — Megtekinthető a kiadóhivatalban.

Tanítványt vállalna középiskolák bármely osztályából, menekült egyetemi hallgató. Cim: Németh Gyula, Tiszainternátus.

Eladó teljesen új, kettős kosaru szőlőprés jutányosan, Egyházi bérpalota, Földszint 21. szám.

Burgonyát

korlátlan mennyiségben **veszünk.** Röstisztviselők Kirendeltsége Főposta épület

„FORD“

ÖNINDÍTÓS AUTÓK,

Fordson traktorok, eredeti Ford-alkatrészek állandóan raktáron.

FORD KÉPVISELET

Haltenberger Vilmos Budapest, VI., Nagymező-utca 19. sz. Telefon: 66-15. Sztűrgöncim: FORDSON BUDAPEST.

E hó 8. és 9-én nagyvásár alkalmával egy kocsi

Karlsbadi porcellán edény

lesz olcsó árán elárusítva a Nyugati-utcán Porcellán tányérok 2000 koronától feljebb.

Bornyomózsák, Alapítv. 1870

Kénlap, Kénvirág, Dohányzsineg

megbízható beszerzési helye a Csanak József R. Rt. fűszerüzlete Debrecen, főpostával szemben. Tel. 70.

Nehéz az élet!

Jó ruhába járn gondot ad, **VÉSHEZ** olesón beszerezni tessék menni, hol kevésbé tessék eladása, vétele és alkalmi ruhák kölcsönzése Vár-utca 2. sz. (Zenedével szemben.)

Kifutó fiut

keres azonnali belépésre a „Hajdúföld“ szerkesztőségé.

Kiadja: Hajdúföld Lapkiadó Vállalat.